

Handläggare
Thomas Backlund

Datum
2018-07-06

Diarienummer
KSN-2018-1969

Kommunstyrelsen

Yttrande över kommunrevisionens granskning av intäktsprocesser

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrande till kommunrevisionen enligt ärendets **bilaga 1**.

Ärendet

KPMG har på uppdrag av Uppsala kommuns revisorer granskat kommunens interna kontroll rörande intäkter. Revisionens samlade bedömning är att goda rutiner finns för att minska risken för felaktigheter. Revisionen pekar särskilt på tre utvecklingsområden: exploateringsverksamheten, riktade statsbidrag (återsökning) samt kontanthantering.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret.

Föredragning

Kommunstyrelsen noterar revisionens samlade bedömning att goda rutiner finns. Kommunstyrelsen instämmer med revisionen om vikten av att söka och följa upp relevanta riktade statsbidrag. Vad gäller exploateringsverksamheten har svar lämnats i separat ärende (KSN-2018-1967 - Uppföljning av mark- och exploateringsverksamheten).

Kommunrevisionen pekar slutligen på vikten av en effektiv kontanthantering. Riskerna är inte primärt kopplade till värdet eller redovisningen av de konkreta ekonomiska flödena eftersom kontantförsäljningen är mycket begränsad. Däremot finns risker kring ineffektivitet samt en sämre och mer riskfylld vistelse- och arbetsmiljö för berörda brukare, elever, medarbetare och den bredare allmänhet som kommer i kontakt med platser som hanterar direktförsäljning. Området behöver utvecklas och kommunen behöver hålla sig à jour med utvecklingen av betalmetoder i samhället i stort.

Ekonomiska konsekvenser

Resurser är redan prioriterade mot riktade statsbidrag och exploateringsverksamhet/-redovisning. Inga ytterligare satsningar än redan pågående föreslås i detta ärende.

En satsning på effektiva rutiner inom kontantområdet innebär kostnader för såväl personal för utveckling av arbetssätt och rutiner som kostnader för implementering och ny teknik i verksamheterna. Nyttan av sådana investeringar kan uttryckas i enklare, säkrare och mer ändamålsenliga rutiner snarare än kostnadsbesparingar.

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Christoffer Nilsson
Chef kommunledningskontoret

Handläggare
Thomas Backlund

Datum
2018-08-08

Diarienummer
KSN-2018-1969

Kommunrevisionen

Yttrande över kommunrevisionens granskning av intäktssprocesser

KPMG har på uppdrag av Uppsala kommuns revisorer granskat kommunens interna kontroll rörande intäkter. Revisionens samlade bedömning är att goda rutiner finns för att minska risken för felaktigheter. Revisionen pekar särskilt på tre utvecklingsområden: exploateringsverksamheten, riktade statsbidrag (återsökning) samt kontanthantering.

Granskningen har översiktlig karaktär. Flera av de processer och intäktsslag som beskrivs i granskningen har varit föremål för separat granskning och besvarats i samband med dessa.

Uppföljning av externa intäkter är en central och viktig del av kommunens resultatrapportering. I månadsrapporter, delårsbokslut och årsbokslut görs jämförelser och analys av förändringar utifrån materialiteten i respektive nämnd. Jämförelser görs av förändring över tid men även nivåer i förhållande till andra kommuner. Att följa och bevaka nämndens externa intäkter är centralt för ekonomistyrningen.

Inom den kommunala traditionen finns ett starkt fokus på nettokostnader och jämförelser mellan kommunernas utveckling via kommun- och landstingsdatabasen (Kolada). Det är ett mycket viktigt verktyg. Det är emellertid centralt att samtidigt behålla ett fokus på verksamhetens externa intäkter som förklaringsparameter men även styrning. I Uppsala uppgick 2017 verksamhetens intäkter, utom skatteintäkter och generella statsbidrag, till 3,3 miljarder kronor. De riktade statsbidragen var de största följt av taxor och avgifter samt försäljning av exploateringsfastigheter.

Exploateringsverksamheten

Särskild och fördjupad granskning av exploateringsverksamheten har genomförts av revisionen med separat svar från kommunstyrelsen (KSN-2018-1967 Uppföljning av mark- och exploateringsverksamheten).

Kommunstyrelsen är sedan lång tid medveten om problematiken, ett flertal åtgärder har genomförts och vidtagits i framtidsytande perspektiv. Under 2017 genomlystes och avslutades ett antal större projekt vilket minskat riskerna i balansposterna väsentligt. Under 2018 fortsätter ett framtidsytande arbete med kvalitetssäkring av ett större antal pågående projekt. Ett standardiserat arbetssätt och gemensamt format för projektdokumentation har arbetats fram och gjorts tillgängliga under begreppet ”nya stadsbyggnadsprocessen”. Ett gemensamt systemstöd implementeras men arbetssätt och behov behöver standardiseras för att adekvata krav ska kunna ställas på ett systemstöd. Arbetet är pågående och delar har redan tagits i bruk.

Riktade stadsbidrag

Uppsala kommun samlar och publicerar information om alla riktade stadsbidrag som kan sökas av verksamheterna. Varje verksamhet förväntas därefter söka de bidrag som ligger i linje med verksamhetens inriktning och mål. Om ett riktat stadsbidrag söks ska hänsyn tas till att möjligt belopp att erhålla inte är oproportionerligt i förhållande till eventuell administration och återrapportering.

Ett exempel på riktade stadsbidrag de senaste åren, där Uppsala kommun kommit väl ut är byggbonusen till kommuner som varit aktiva med bostadsproduktion. Uppsala kommun sökte och erhöll 2016 byggbonus med 80 mnkr och 2017 med 104 mnkr. Dessa belopp motsvarar 4,5 respektive 5,6 procent av total byggbonus från staten. Grunden för det goda utfallet är naturligtvis den höga tillväxten och bostadsbyggandet, men även fungerande ansökningsförfaranden. Det första året (2016) sökte endast 114 kommuner bidraget, en av dem var Uppsala. År 2017 ökade antalet sökande till 204 kommuner.

Hösten 2015 betraktas som kulmen på flyktingkrisen i Europa, ett stort antal flyktingar anlände inte minst till Sverige vilket ansträngde resurserna. Många kommuner, däribland Uppsala kommun, bidrog starkt till ett fungerande mottagande. Reglerna för ersättning till kommunerna baserades på kombinationer av schablonersättningar och återsökning hos Migrationsverket för nedlagda kostnader. Perioden 2015-2017 redovisar kommunerna som konsekvens historiskt höga stadsbidrag, förmedlade från Migrationsverket.

Vad gäller återsökning för nedlagda kostnader inom flyktingmottagandet formulerade Uppsala kommun tidigt en strategi för att samla informationen om regelverken men också att utveckla metoder för att märka och identifiera insatserna i verksamhetssystemen. Dessa två komponenter var nycklar till en framgångsrik kontroll på såväl åtagandet som kostnaden för det och återsökningen av intäkter. Strategin innebar att nyckelkompetenser samlades i ett gemensamt projekt (Agata) och därmed kunde företräda en helhetssyn på kommunens ansvar och möjligheter. Arbetet gav höga återsökningsresultat i vad som kunnat jämföras med andra kommuner och uppmärksammades stort. Uppsala kommun deltog bland annat med en föreläsning om arbetet vid kvalitetsmässan i Göteborg i november 2017.

Kontantredovisning

Kommunen bedriver verksamhet som riktas mot alla invånare. För vissa verksamheter krävs att avgift erläggs i samband med att en vara eller tjänst avnjuts. Exempel är entréer samt deltagaravgifter eller servering i öppen verksamhet mm. Den övergripande strategin är att

betalning ska ske genom olika former av fastställda taxor och avgifter som kan faktureras direkt från kommunen till betalaren. För detta finns effektiva system och processer.

Vad gäller övriga betallösningar direkt mot kund är bedömningen att kommunen tyvärr ligger efter samhället i övrigt. Till stor del orsakas detta av att verksamheten är konglomerat och decentraliserad samt att kontaktförsäljningsprocessen mot enskild kund av tradition inte är det mest centrala. Området är identifierat som ett utvecklingsområde och aktiviteter pågår för att öka kunskap, hitta och implementera mer standardiserade betallösningar där det krävs. Ett skalbart system med stöd för elektronisk kassahantering, kvitton, bokföring samt betalning med olika medel som kort och telefoner diskuteras. Behovet är påkallat av såväl serviceskäl mot brukare, elever och allmänhet som arbetsmiljöskäl för de medarbetare som kommer i kontakt med hanteringen. Den tidigaste prognosen för när ett standardiserat och fungerande system enligt ovan kan föreligga är tidigast mot slutet av 2019, men även en sådan tidplan detta kommer kräva tydliga prioriteringar.

Marlene Burwick
Ordförande

Ingela Persson
Sekreterare